

Jaar	2019
Afdeling	1
Nummer	76
Publicatiedatum	30 januari 2019
Ingekomen onder	AL
Ingekomen op	donderdag 24 januari 2019
Behandeld op	donderdag 24 januari 2019
Status	Aangenomen

Onderwerp

Motie van de leden Van Dantzig en Roosma inzake het uitvoeringsplan 24-uursopvang voor ongedocumenteerden (ondersteuning casemanagers in herkenning meervoudige vormen van discriminatie en geweld)

Aan de gemeenteraad

Ondergetekenden hebben de eer voor te stellen:

De raad,

Gehoord de discussie over het uitvoeringsplan 24-uursopvang voor ongedocumenteerden (Gemeenteblad afd. 1, nr. 16).

Overwegende dat:

- Ongedocumenteerden in een kwetsbare positie verkeren en ook in het bijzonder kwetsbaar zijn voor meervoudige vormen van discriminatie en geweld;
- Dit in het bijzonder, maar niet alleen, geldt voor LHBTI's en vrouwen;
- Discriminatie en geweld te allen tijde dient te worden herkend en voorkomen;
- Daar waar discriminatie of geweld wordt herkend of gemeld in de 24-uursopvang, direct actie dient te worden ondernomen door de verantwoordelijke casemanagers.

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders:

Casemanagers in de 24-uursopvang voor ongedocumenteerden te ondersteunen in het herkennen van meervoudige vormen van discriminatie van en geweld tegen personen op basis van hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit, gender, religieuze achtergrond en/of andere gronden.

De leden van de gemeenteraad

R.H. van Dantzig
F. Roosma

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Aan de leden van de gemeenteraad van Amsterdam

Datum 11 juli 2019

Ons kenmerk

Behandeld door Juul Willems, juul.willems@amsterdam.nl

Onderwerp Voortgang uitvoeringsplan 24 uren opvang ongedocumenteerden

Bijlagen

1. Handboek programma ongedocumenteerden Amsterdam
2. Procesplaat programma ongedocumenteerden Amsterdam

Geachte leden,

In het coalitieakkoord 'Een nieuwe lente en een nieuw geluid' is de ambitie van het college van B&W gepresenteerd om ongedocumenteerden om humanitaire redenen 24-uursopvang te bieden, met als doel een duurzaam perspectief te creëren. Op basis van het uitvoeringsplan '24-uursopvang voor ongedocumenteerden – werken aan perspectief' (vastgesteld op 12 december 2018 en besproken in de raad op 24 januari 2019) zijn de afgelopen maanden de verschillende onderdelen van de opvang en begeleiding van ongedocumenteerden verder uitgewerkt. Daarbij zijn grote stappen gezet. Per 1 juli zijn de gemeente en partners van start gegaan volgens de nieuwe werkwijze met de intake en screening, het casemanagement, de juridische begeleiding, toekomstoriëntatie en terugkeerbegeleiding en het participatie-aanbod. Er zal de komende maanden echter ook nog veel moeten gebeuren, met name het realiseren van voldoende opvanglocaties is een grote opgave, gegeven de huidige vastgoedmarkt in Amsterdam. Met deze brief informeer ik u over de voortgang in dit proces.

Subsidiepartners en samenwerking

Op 15 februari 2019 is de subsidieregeling Ongedocumenteerden gepubliceerd. Organisaties konden tot 22 maart 2019 een subsidieaanvraag indienen voor verschillende onderdelen van de keten. Inmiddels zijn de organisaties bekend die de verschillende onderdelen van de opvang en begeleiding van ongedocumenteerden uitvoeren. Een overzicht van de samenwerkingspartners vindt u in de eerste bijlage bij deze brief. Alleen voor de woonbegeleiding op de nieuwe locaties zijn nog geen definitieve afspraken gemaakt, omdat nog niet precies bekend is wanneer deze locaties in gebruik genomen kunnen worden.

De afgelopen weken hebben de samenwerkingspartners (subsidiepartners, rijksdiensten en gemeente Amsterdam) werkprocessen uitgewerkt en onderlinge afspraken gemaakt. Dit heeft geresulteerd in het *Handboek Programma Ongedocumenteerden Amsterdam*. Een eerste versie van dit handboek vindt u in bijlage 1 bij deze brief. Het handboek zal gedurende de pilotperiode voortdurend in ontwikkeling zijn. In het handboek staan verschillende documenten genoemd waarin onderliggende werkprocessen staan beschreven. Deze bijlagen zijn in concept gereed en zullen gedurende de zomer compleet worden gemaakt en gepubliceerd. Daarnaast vindt u in de

tweede bijlage een procesplaat waarin staat beschreven welke stappen worden genomen bij toelating tot het programma voor iemand die zich meldt voor opvang, bij het organiseren van de begeleiding en opvang van deze persoon, en bij beëindiging van het programma.

De overgang van de huidige naar de nieuwe werkwijze voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerden verloopt geleidelijk. De afgelopen maanden zijn verschillende onderdelen van het uitvoeringsplan al ingevoerd, met name als het gaat om woonbegeleiding op de huidige locaties. Daar worden momenteel 392 mensen opgevangen. Sinds eind 2018 kunnen zij 24 uur per dag terecht in de opvang (ook bij de BBB locaties Walborg en Schuitenhuisstraat). Er wordt op deze locaties al gewerkt met aspecten van zelfbeheer: op sommige locaties kunnen de mensen zelf koken en krijgen ze leef (eet)geld om boodschappen te doen. Daarnaast wordt er gewerkt met woongroepen die eigen verantwoordelijkheden hebben. Naast de mensen in de opvang worden 84 mensen, die in hun eigen netwerk onderdak hebben gevonden, ondersteund met leefgeld.

Per 1 juli zijn de gemeente en partners van start gegaan volgens de nieuwe werkwijze met de intake en screening, het casemanagement, de juridische begeleiding, toekomstoriëntatie en terugkeerbegeleiding en het participatie-aanbod. Een centraal onderdeel van deze aanpak is het Lokaal Samenwerkingsoverleg (LSO) waaraan de partijen die een rol spelen in het programma ongedocumenteerden (Ngo's, rijksdiensten IND, DT&V en AVIM en gemeente) deelnemen. Hier worden casussen besproken van mensen die zich aanmelden voor opvang en begeleiding. Vervolgens volgt het LSO het traject dat deze mensen doorlopen gedurende de periode dat zij worden opgevangen en begeleid. Binnen het LSO wordt ook vastgelegd welke dossiers vastlopen om deze eventueel op te kunnen schalen.

Zoals aangegeven in het uitvoeringsplan komt er één partij die de regie voert op de keten en zorgt voor monitoring, rapportages en evaluatie. Een samenwerkingsverband tussen ASKV/Steunpunt Vluchtelingen, HVO Querido en Vluchtelingenwerk West en Midden-Nederland gaat deze rol op zich nemen. Zij zorgen voor monitoring, rapportages en evaluatie. Zij stellen hier een coördinator en een aantal medewerkers voor aan. De komende periode (juli – september) zal de gemeente haar taken overdragen aan de coördinator. Per 1 september 2019 neemt de coördinator de regierol van de gemeente over.

De coördinator voert de regie op en geeft sturing aan de keten en zorgt voor een goede samenwerking tussen alle betrokken partijen. De coördinator is verantwoordelijk voor het monitoren van de voortgang in de keten, het bijhouden hiervan in de database, het signaleren van trends en ontwikkelingen en voor de diverse rapportages, zowel aan de stuurgroep als aan de gemeente, is voorzitter van het LSO (het casus-overleg) en is deelnemer aan de gemeentelijke stuurgroep. De coördinator werkt samen met de gemeente, het ministerie van J&V, de ketenpartners, de andere vier pilotgemeenten en de betrokken Ngo's aan het verder vormgeven van de LVV.

De gemeente houdt wel een rol op de achtergrond. Zij is bestuurlijk verantwoordelijk voor de inhoud van het beleid, stelt de beleidskaders vast, communiceert hierover en stelt budget en opvanglocaties beschikbaar. De gemeente toetst en monitort de uitvoering van het programma en daarmee ook de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). Verder is de gemeente juridisch aanspreekbaar voor de besluitvorming over de toelating tot of beëindiging van de opvang en begeleiding. De gemeente beslist zoveel mogelijk op basis van consensus in het LSO.

Ongedocumenteerden die tot de doelgroep van de LVV behoren, worden in de nieuwe situatie namens de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid opgevangen en begeleid. Op 2 april 2019 heeft de staatssecretaris het college van B&W daartoe gemachtigd. Ook heeft de staatssecretaris het college gemandateerd om hierover bezwaar- en (hoger)beroepsprocedures te voeren. Met alle mensen die momenteel worden opgevangen of leefgeld krijgen, worden gesprekken gevoerd, waarin wordt uitgelegd wat het nieuwe beleid inhoudt. Voor de mensen die aan de criteria voldoen is opvang en begeleiding in het vervolg aan te merken als opvang binnen de LVV (in mandaat van de staatssecretaris). Ook wordt duidelijk gemaakt dat zij voor een maximale termijn van 1,5 jaar in de LVV kunnen verblijven.

Opvanglocaties

Het college heeft tot nu toe voor 8 panden besloten tot het realiseren van opvang voor ongedocumenteerden:

- Danie Theronstraat 2
- Gerard Doustraat 156
- Marnixstraat 2
- Pieter Aertszstraat 5
- Van Leijenberghlaan 11
- Zeeburgerdijk 269
- Beemsterstraat 531
- Javaplantsoen 17-19

Zoals beschreven in de raadsbrieven d.d. 6 juni en 9 juli 2019 over de besluitvorming over de opvanglocaties staat het college van B&W voor de opgave om in 2020 450 nieuwe opvangplekken voor ongedocumenteerden te realiseren. Dit is zowel ter vervanging van een groot deel van de huidige opvanglocaties, waarvan de huurcontracten van de panden aflopen, als voor uitbreiding tot de gewenste 500 plekken. Slechts 50 van de huidige opvangplekken zijn permanent in te zetten.

Het realiseren van opvanglocaties is in de huidige vastgoedmarkt uiterst moeizaam. Er is zeer weinig vastgoed beschikbaar dat tegen aanvaardbare kosten technisch geschikt is te maken. De panden waarover al is besloten leveren maximaal 302 plekken van de benodigde 450. Om het resterende aantal opvangplekken te realiseren worden nog diverse panden onderzocht op haalbaarheid. Als deze haalbaarheidsonderzoeken positieve uitkomst hebben, zullen voor deze panden buurtconsultaties worden georganiseerd.

De verwachting is dat pas eind 2020 de 500 nieuwe plekken in nieuwe opvanglocaties gerealiseerd kunnen worden. Alle beschikbare panden vergen vaak ingrijpende verbouwingen. In de huidige bouwmarkt is het moeilijk om aannemers te vinden. Ook de afhandeling van bezwaren tegen ruimtelijke vergunningen zal tijd in beslag nemen. Waar mogelijk worden voorbereidingen parallel uitgevoerd. Verdere versnelling is echter niet mogelijk en er blijven veel onzekerheden in de plannen en bouwkosten.

Vanwege deze tegenvallende situatie wordt onderzocht of een deel van de huidige opvanglocaties langer open kan blijven en welke aanpassingen en kosten dit vraagt. Daarnaast wordt onderzocht

om naast de kleinschalige locaties, één of twee grotere locaties (met meer dan de gewenste 80 personen per locatie) in te zetten om te komen tot de 500 opvangplekken. Deze grotere locaties kunnen bijvoorbeeld geschikt zijn voor de groep Dublin claimanten, die Amsterdam voor kortere tijd opvangt dan mensen in de LVV-opvang. Er zal in beeld gebracht worden wat de keuze voor grotere locaties betekent voor kosten van verbouwingen en woonbegeleiding. Mocht dit aanleiding geven tot aanpassing van de begroting of het kredietbesluit dan wordt u hierover geïnformeerd.

De opvang van ongedocumenteerden geeft voor bewoners rond de verschillende locaties aanleiding tot zorg. Soms leidt het ook tot spanningen in de buurt, waarbij voor- en tegenstanders tegenover elkaar komen te staan. Voor een goede start zal per locatie een plan van aanpak worden gemaakt over hoe de opvang een goede landing in de buurt kan krijgen. Minimaal een half jaar voor de verwachte opening van de locatie zal in een samenwerking tussen de begeleidende instelling, stadsdeel en stedelijk programmateam een traject gestart worden om hier samen met buurtbewoners, ondernemers en andere betrokkenen vorm aan te geven.

Draagvlakmeting

In een brief aan de leden van de commissie AZ d.d. 25 maart 2019 is aangekondigd dat er rond nieuwe opvanglocaties voor ongedocumenteerden draagvlakmetingen worden georganiseerd, ter monitoring van hoe de voorziening wordt ervaren door de buurt. Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) gaat deze draagvlakmetingen uitvoeren. De komende periode wordt de onderzoeksopzet en planning voor de draagvlakmetingen uitgewerkt. Voorafgaand aan opening van de opvanglocaties wordt gestart met nulmetingen. De eerste nulmetingen worden uitgevoerd bij locaties die naar verwachting in de eerste helft van 2020 open gaan. Daarna zullen nulmetingen worden gedaan bij locaties die naar verwachting later in 2020 opengaan. Als de nulmetingen zijn uitgevoerd, zal OIS jaarlijks een meting uitvoeren om te monitoren hoe omwonenden de opvangvoorziening in hun buurt ervaren. De resultaten van de monitoring worden met u gedeeld.

Aanpak Dublinclaimanten

De gemeente is samen met de DT&V een project gestart om de doorgeleiding van Dublin claimanten te verbeteren. In het project wordt onderzocht wat belemmeringen van Dublinclaimanten zijn om zelfstandig vervolgstappen te zetten om terug te keren naar hun eerste land van aankomst en wat er gedaan kan worden om hen hier in te ondersteunen. Of indien ze dat willen, gesprekken te voeren over terugkeer naar het land van herkomst of doormigratie. Er zijn inmiddels twee voorlichtingsbijeenkomsten voor (met name Eritrese) Dublinclaimanten geweest waarin duidelijkheid is gegeven over het doel van de gemeentelijke opvang voor deze groep. Dublinclaimanten worden zo kort mogelijk opgevangen, met een maximum termijn van 6 maanden, om tot rust te komen en weer terug te gaan naar het eerste land in Europa waar Nederland een Dublinclaim op heeft. Er zijn persoonlijke gesprekken met Dublinclaimanten gevoerd om informatie op te halen over belemmeringen en hoe die eventueel weggenomen kunnen worden. Daarnaast is er een bijeenkomst geweest met Ngo's, Rijkspartners en de gemeente Utrecht om een beter beeld te krijgen over de opvang en verblijfsmogelijkheden in Italië. Conclusie van de genomen stappen is dat er in veel gevallen Ngo's nodig zijn die de mensen vanuit Nederland en in de landen van de Dublinclaim kunnen begeleiden. De begeleidende Ngo's die subsidie ontvangen van de gemeente zullen de begeleiding van Dublinclaimanten in Nederland

op zich nemen. De komende maanden vindt er wekelijks, aansluitend aan het LSO, een overleg plaats over Dublinclaimanten in de opvang, waarbij per casus wordt onderzocht of er belemmeringen zijn voor terugkeer naar het eerste land van aankomst en hoe deze kunnen worden weggenomen. We inventariseren momenteel met welke Ngo's in de landen van de Dublinclaim zij kunnen gaan samenwerken.

Planning en fasering

Vanaf 1 juli 2019 is gestart met het LSO en het in begeleiding nemen van ongedocumenteerden conform de nieuwe werkwijze. De zomer wordt gebruikt voor het verder uitwerken van de ketenprocessen en het overdragen van taken van de gemeente aan de coördinator van de regiegroep. De zoektocht naar locaties gaat verder en de verbouwing van de locaties wordt gestart.

Omdat in 2019 nog niet het gewenste aantal van 500 opvangplekken is gerealiseerd, zullen mensen die op dit moment op de wachtlijst staan voor opvang, of die momenteel leefgeld (84 mensen) ontvangen en zelf in huisvesting voorzien, wel al in begeleiding worden genomen. In totaal worden maximaal 500 mensen in begeleiding genomen. Op deze manier kan toch al gewerkt worden aan het perspectief van deze mensen, bijvoorbeeld door te starten met juridische- of terugkeerbegeleiding. Momenteel staan er 104 ongedocumenteerden op de wachtlijst. Pas als er doorstroming in de huidige opvang is, of uitbreiding met nieuwe locaties, komen zij in aanmerking voor een opvangplek.

Risico's

In het uitvoeringsplan zijn twee soorten risico's benoemd:

1. risico's die te maken hebben met de uitvoering in de keten
2. risico's die met de huisvesting te maken hebben.

De eerste risico's zullen door de regiegroep en de stuurgroep LVV gemonitord worden. Het gaat onder andere om het zorgen voor voldoende doorstroom in de opvang en het managen van een te lange wachtlijst. Voor de risico's rond huisvesting wordt met name gemonitord op de extra kosten die het gevolg kunnen zijn van de keuze voor grootschaligere of tijdelijke opvanglocaties. Dat beeld is nog niet compleet omdat nog maar een deel van de locaties bekend is. Bij het laatste GO besluit over opvanglocaties zal door het college een totaalbeeld worden gegeven van de kosten en financiering van de locaties.

Openstaande bestuurlijke vragen

- Initiatiefvoorstel 'Basisvoorzieningen voor Amsterdamse ongedocumenteerde jongeren'
Na een bestuurlijke reactie, heeft de gemeenteraad op 8 mei 2019 het gewijzigde initiatiefvoorstel van het lid Ceder aangenomen. Op dit moment worden er gesprekken gevoerd met verschillende interne en externe partijen om de onderdelen van de initiatiefvoorstel verder uit te werken. De verwachting is dat de raad uiterlijk in het vierde kwartaal van 2019 over de uitkomsten wordt geïnformeerd.

- Initiatiefvoorstel 'Het recht op de stad: stadsrechten en een stadspas voor alle Amsterdammers (ongeacht papieren)'
Op 24 januari jl. hebben raadsleden Roosma, Simons en Kiliç het initiatiefvoorstel 'Stadspas en stadsrechten voor alle Amsterdammers (ongeacht papieren) ingediend. De bestuurlijke reactie op het initiatiefvoorstel wordt geagendeerd voor de commissie AZ van 5 september 2019. Ter voorbereiding worden gesprekken gevoerd met verschillende maatschappelijke organisaties en subsidiepartners over de mogelijkheid om voorzieningen voor ongedocumenteerden via een pas beschikbaar en/of toegankelijker te maken.
- Opvang gezinnen
Tijdens bespreking van het uitvoeringsplan 24-uursopvang voor ongedocumenteerden op 10 januari jl. in de Commissie Algemene Zaken heb ik aan raadslid Roosma toegezegd de commissie nader te informeren over de positie van gezinnen in de 24-uursopvang. In een brief aan de commissie AZ d.d. 8 maart 2019 is aangegeven dat het college van B&W wil onderzoeken of een gemeentelijke opvang voor gezinnen gewenst is. Inmiddels is er met verschillende Ngo's, de DT&V en het COA gesproken over dit onderwerp. Voorlopig wordt er gestart met een casuïstiekoverleg over ongedocumenteerde gezinnen, om integraal naar hun situatie te kijken en belemmeringen weg te nemen om naar een Gezinsopvanglocatie (GOL) van het rijk te gaan. Daarnaast wordt onderzocht of er kortstondige gemeentelijke opvang voor ongedocumenteerde gezinnen gerealiseerd kan worden binnen de opgave van 500 opvangplekken, welke extra inzet hiervoor nodig is en of dit financieel haalbaar is. De uitkomsten hiervan worden meegewogen in de totale opgave om voldoende opvanglocaties voor ongedocumenteerden te realiseren.
- Uitwerking motie ondersteuning casemanagers in herkenning meervoudige vormen van discriminatie en geweld
Tijdens bespreking van het Uitvoeringsplan 24-uursopvang voor ongedocumenteerden in de raadsvergadering van 24 januari jl. is de motie van de leden Van Dantzig en Roosma inzake het uitvoeringsplan 24-uurs-opvang voor ongedocumenteerden (ondersteuning casemanagers in herkenning meervoudige vormen van discriminatie en geweld) aangenomen. Met deze motie vragen de indieners om casemanagers in de 24-uursopvang voor ongedocumenteerden te ondersteunen in het herkennen van meervoudige vormen van discriminatie en geweld tegen personen op basis van hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit, gender, religieuze achtergrond en/of andere gronden.

Het Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam (MDRA) is gevraagd om de training 'herkennen van meervoudige vormen van discriminatie' uit te werken. In gesprekken die het MDRA heeft gevoerd met organisaties die casemanagement uitvoeren binnen de keten, is naar voren gekomen dat deze training geschikter is voor woonbegeleiders. Woonbegeleiders zijn werkzaam in de opvanglocatie en hebben langduriger en intensiever contact met cliënten. Ook hebben ze zicht op wat er op de locatie in groepsverband gebeurt. De training zal daarom in samenwerking met de organisaties die woonbegeleiding bieden, verder worden uitgewerkt. Hiermee is deze motie afgehandeld.

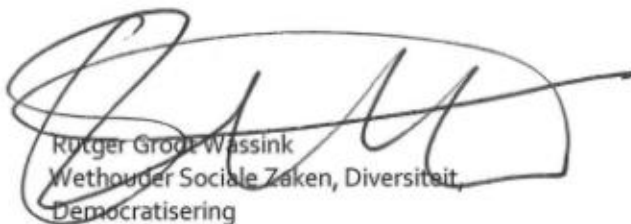
Ten slotte

Per 1 juli 2019 is de voorbereidende fase afgesloten en een nieuwe werkwijze gestart. De komende tijd moet nog veel gedaan worden om dit tot een succes te maken. Een continu proces van leren en verbeteren is daarbij van belang. Dat is immers ook de essentie van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening en is alleen mogelijk door de betrokkenheid van partners, vrijwilligers, en ongedocumenteerden zelf. De gemeente blijft daarom met hen in gesprek over de voortgang van de uitvoering en waardeert de constructieve samenwerking.

De buurtbewoners van de nieuwe opvanglocaties zijn een nieuwe groep betrokkenen die de gemeente met evenveel waardering wil betrekken bij de opvang van ongedocumenteerden, zodat de nieuwe opvanglocaties op een goede manier, voor alle betrokkenen, van start kunnen gaan in de buurten.

De LVV wordt zowel landelijk (door onderzoeksbureau Regioplan) als lokaal gemonitord om gedurende de pilotperiode bij te kunnen sturen. Ik zal u van de resultaten op de hoogte houden en begin 2020 een nieuwe voortgangsbrief sturen.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Rutger Groen Wassink
Wethouder Sociale Zaken, Diversiteit,
Democratisering